

garantia als reis per a convèncer-los".

ALTRES ELEMENTS DE RELACIÓ

Al marge de les grans famílies de mercaders "i també, entre d'altres coses, de corsaris, ja que aquesta era una activitat d'allò més lucrativa en aquell temps", diu Miralles, que com s'ha vist tenen relacions amb Mallorca i amb Colom, existeixen tota una sèrie de fets, provats documentalment, que complementen l'entorn mallorquí del descobridor.

Un tal Nicolau Esteve acompanyà Colom en el seu segon viatge Amèrica. Aquest Esteve, de professió boter i patró de nau, era resident a la ciutat de Mallorca a l'any 1478, per contra sis anys més tard ja no hi residia, segons la talla del 1483.

D'altra banda, hi ha documentació sobre els germans Pinzón, els qual es dedicaven al corsarisme per aigües balears. En concret, abordaren un balener eivissenc l'any 1479, copropietat del patró eivissenc Bernat Galamó i de Gaspar Brondo. "És un document molt interessant perquè demostra que els germans Pinzón corrien per aquí dedicant-se al corsarisme".

Un altre fet curiós és l'existència a la ciutat de Mallorca d'una família que inicialment havien estat drapers i més tard mercaders i ciutadans, que tenen un membre, Antoni Colom, que arribà a tenir càrrecs importants. Aquest Colom tenia negocis a mitges amb el seu gendre Macià Reyes i amb Joan Bertran, casat amb Esclaramunda Pardo, de la família Pardo (la gran fortuna mallorquina) i amb Jaume March, avi matern de l'humanista Joan Lluís Vives.

Finalment, el professor Miralles aporta una sèrie de referències documentals sobre un corsari Colombo que, em-

parat pel rei de França, navegava en pla amenaçador per les costes de Llevant contra les naus mallorquines, venecianes i napolitanes.

COLOM I ELS SEUS VALEDORS

El Colom oficial era genovès. Conegué Lluís de Santàngel, "no sabem quan", afirma Miralles, que fou el seu gran valedor i amb qui segurament tengué una gran confiança i amistat. "I probablement també uns interessos comuns; insistesc en el fet que parlam d'una època molt materialista. Això vol dir que Lluís de Santàngel, si pagà una bona part de l'expedició, és perquè hi tenia uns interessos. Ningú no bestrau una quantitat tan elevada sense res a canvi. Hi ha també la hipòtesi d'amistat entre conversos -Santàngel ho era i alguns diuen que Colom també".

Continua argumentat el doctor Miralles. "Si existia un Colom genovès -seguint el document Asseretto- el 1479, de nom Christophoro Colombo que, trobant-se a Gènova, havia d'anar a Lisboa per a ocupar-se d'una nau de Paulo di Negro, és evident que aquesta persona relacionada amb aquesta família és el descobridor del Nou Món", i que pel seu origen i professió tenia relacions amb aquestes riquíssimes famílies.

Segons Miralles "queda el dubte, però, de si aquest document és autèntic. Si no ho fos, la tesi d'un Colom català és molt més creïble".

Per a Miralles, Colom es presentà als reis amb les recomanacions d'importants famílies, probablement les mateixes amb què mantenia relacions i que també tenien bones relacions amb la cort. "Alguna cosa presentà Colom", que va fer que els monarques es decidissin a donar-li suport.

Miquel Payeras

Tardor

NOVETATS en LLIBRES

edicions 62 s/a

RAIMON O EL SENY FANTÀSTIC

Lluís Racionero
El Cangur. 136. 264 pàgines

La vida extraordinària i fascinant de Raimon Lluís en una novel·la apassionant que recull la seva aventura vital i espiritual.

EDITORIAL TRES I QUATRE

REVOLTA DE BRUIXES

Josep M. Benet i Jornet
Col. L'Estel. 12.
224 pàgines - 975 ptes.

Revolta de Bruixes és una peça clau que combina un realisme exasperat amb un bosc de simbolismes, amb el rerefons de la crisi de la cosmovisió racionalista.

Edicions Proa

LA CANÇÓ DE ROLAND

Anònim
Adaptació d'Albert Jané
Il·lustracions de Guillem Cifra
Col·lecció El Fanal de Proa. 19
A la cèlebre batalla de Roncesvalles, els millors homes de l'emperador Carlemany guiat per Roland, Oliver i Turpin, defensaran el seu honor fins a vèncer.

Editorial Empúries

LA GRAN CONSPIRACIÓ CRÒNICA DE L'ASSEMBLEA DE CATALUNYA

Antoni Batista i J. Plaça Maset
B.U.E., 50

Un dels episodis més reveladors de la història recent de Catalunya.

COLOMAR EDITORS

D'AHIR

Mre Àngels Moreno
Col. Tirant. 5

Sèrie de relats basats en fets reals ocorreguts a la Salor.

curial

L'ART I ELS ARTISTES AL PAÍS VALENCIÀ MODERN (1440-1600)

Ximo Company
Biblioteca d'Història
dels Països Catalans, 4.
Un esbós d'història social de l'art, centrat en l'activitat artística del que, a grans trets, podem anomenar època del Renaixement.

EDITORIAL TRES I QUATRE

ISABEL I MARIA

Mercè Rodoreda
Col. La Unitat. 140
272 pàgines - 1975 ptes.

Dos personatges femenins, mare i filla, donen titol a aquesta novel·la inacabada de Mercè Rodoreda.

UNIVERSITAT DE VALÈNCIA

GRAMÀTICA HISTÒRICA CATALANA

Francesc de Borja Moll
Col. Honoris Causa. 8
Mes enllà de l'homenatge, l'edició catalana d'aquesta obra és una contribució de pes als estudis actuals de filologia. Una referència de tot punt imprescindible per a la interpretació i el coneixement de la història de la llengua catalana.